

DECIZIE

15 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță,
Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Diminescu Anastasia,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Mariei Bezman, succedată în drepturi de către Diminescu Anastasia, împotriva Georgetei Dedina cu privire la rezilierea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Diminescu Anastasia și menținută hotărîrea Judecătoria Cahul din 28 iunie 2012,

c o n s t a t ă

La 23 mai 2011, Bezman Maria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Georgetei Dedina cu privire la rezilierea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 25 iulie 2009 a încheiat cu Dedina Georgeta un contract de înstrăinare a imobilului situat în or. Cahul str. C. Negruzzi 24 cu condiția întreținerii pe viață, contractul nefiind semnat de către reclamantă, ci doar de către pîrîta și martorii aduși de către aceasta. După semnarea contractului, Dedina Georgeta a luat copia contractului ce se păstra la Maria Bezman și nu i-a mai restituit-o.

Indică Bezman Maria că după încheierea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, pîrîta a trecut cu traiul în casa de locuit situată în or. Cahul str. C. Negruzzi 24 și de o perioadă îndelungată de timp nu respectă obligațiunile stipulate în contract. Dedina Georgeta a alungat-o din casă, aruncîndu-i și lucrurile, a schimbat lăcata și intenționat ascunde cheile de la ușă. La momentul de față reclamanta locuiește în bucătăria de vară, pîrîta nu o hrănește de trei ori pe

zi, îi dă dimineața doi cartofi și peste 24 ore o lingură de salată și nu-i cumpără haine de sezon de un an și jumătate.

Solicită reclamanta rezilierea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, obligarea pârâtei Dedina Georgeta și membrilor familiei ei de a nu pune piedici la folosirea locuinței, cu evacuarea din casa de locuit situată în or. Cahul str. C. Negruzzi 24 și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 03 noiembrie 2011, Diminescu Anastasia, în legătură cu decesul mamei Bezman Maria la 14 octombrie 2011, a depus cerere de înlocuire a reclamantei cu succesorul acesteia în drepturi.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Cahul din 03 noiembrie 2011, a fost înlocuită reclamanta Bezman Maria cu succesorul în drepturi – Diminescu Anastasia.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 28 iunie 2012, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 06 noiembrie 2012, Diminescu Anastasia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul din 28 iunie 2012, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 24 decembrie 2013, apelul declarat de către Diminescu Anastasia a fost respins și menținută hotărârea Judecătoriei Cahul din 28 iunie 2012.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 septembrie 2014, a fost admis recursul declarat de către Diminescu Anastasia și casată decizia Curții de Apel Comrat din 24 decembrie 2013, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015, apelul declarat de către Diminescu Anastasia împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul din 28 iunie 2012 a fost restituit ca fiind depus în afara termenului legal, apelanta nesolicitând repunerea în termenul de declarare a apelului.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 septembrie 2015, a fost admis recursul declarat de către Diminescu Anastasia, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015 și restituită pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea apelului în fond.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, a fost respins apelul declarat de Diminescu Anastasia și menținută hotărârea Judecătoriei Cahul din 28 iunie 2012.

La 29 februarie 2016, Diminescu Anastasia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015 și hotărârii Judecătoriei Cahul din 28 iunie 2012, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, Diminescu Anastasia a invocat că instanța de fond la pregătirea pricinii pentru dezbateri judiciare nu a precizat care lege urmează a fi aplicată la caz – rezilierea sau rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, încălcând astfel prevederile art. 183 alin. (2) lit. a) CPC.

Indică recurenta că constatările instanței de apel precum că nu a avut loc nerespectarea obligațiilor contractuale de către dobânditor sunt neîntemeiate,

deoarece intimata-pîrîită nu a prezentat nici o probă ce ar demonstra că și-a îndeplinit corespunzător obligațiile prevăzute de contract.

Consideră recurenta că nu poate fi reținut argumentul instanței de apel precum că majoritatea locuitorilor de la țară nu locuiesc în casă, dar în bucătăria de vară, deoarece la caz, Bezman Maria a fost alungată de către Dedina Georgeta din casă, dînsa fiind nevoită să locuiască în bucătăria de vară. Mai mult ca atît, instanțele ierarhic inferioare n-au luat în considerare prevederile pct. 5 din contract, potrivit căruia întregul imobil rămîne în folosința Mariei Bezman pe tot parcursul vieții. Însă, Dedina Georgeta prin acțiunile sale, i-a îngădit Mariei Bezman accesul liber în casa de locuit.

Declară recurenta că atît instanța de fond, cît și cea de apel, nu s-au expus asupra argumentelor invocate de către reprezentantul Mariei Bezman referitor la condițiile de valabilitate ale contractului, pe motiv că acesta nu a fost semnat de beneficiarul întreținerii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că copia deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015 a fost expediată în adresa recurenteii la 10 februarie 2016 (f.d. 218, volumul II). În cererea de recurs Diminescu Anastasia a indicat că a recepționat decizia recurată la 15 februarie 2016.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Diminescu Anastasia la 29 februarie 2016 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 31 martie 2016, în adresa intimatei Dedina Georgeta a fost expediată copia recursului declarat de către Diminescu Anastasia, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

La 27 aprilie 2016, Dedina Georgeta, prin intermediul reprezentantului Craiu Tatiana, a depus referință la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia, solicitând respingerea lui cu menținerea hotărârilor judecătorești atacate.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 11 mai 2016 recursul declarat de către Diminescu Anastasia a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de respingere a apelului ca tardiv, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, în vigoare la data emiterii hotărârii Judecătoria Cahul din 28 iunie 2012, termenul de declarare a apelului este de 20 zile de la data comunicării hotărârii motivate, dacă legea nu dispune altfel. Alin. (4)

al acestui articol stipulează că repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și ordinea prevăzute de art. 116.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 23 mai 2011, Bezman Maria s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Georgetei Dedina cu privire la rezilierea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Prin hotărârea Judecătorei Cahul din 28 iunie 2012, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 06 noiembrie 2012, Diminescu Anastasia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Cahul din 28 iunie 2012, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d. 229, volumul I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015, apelul declarat de către Diminescu Anastasia împotriva hotărârii Judecătorei Cahul din 28 iunie 2012 a fost restituit ca fiind depus în afara termenului legal, apelanta nesolicitând repunerea în termenul de declarare a apelului.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 septembrie 2015, a fost admis recursul declarat de către Diminescu Anastasia, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015 și restituită pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea apelului în fond. Instanța de recurs și-a motivat concluzia prin faptul că etapa de restituire a apelului este deja depășită. Or, Curtea de Apel Comrat a acceptat în procedură apelul depus de către Diminescu Anastasia și l-a examinat în fond, adoptând o decizie de respingere a acestuia ca neîntemeiat. A reținut instanța de recurs, că în caz dacă la examinarea apelului se constată că acesta este depus în afara termenului legal, apelul urmează a fi respins ca tardiv, dar nu restituit. Astfel, Curtea Supremă de Justiție, restituind pricina la rejudecare pentru examinarea apelului în fond a avut în vedere restituirea pricinii anume la faza examinării apelului, dar nu la faza primirii cererii de apel deja epuizată.

În același timp, Curtea de Apel Chișinău rejudecând pricina, prin decizia din 10 decembrie 2015, a respins apelul declarat de Diminescu Anastasia ca fiind neîntemeiat și a menținut hotărârea Judecătorei Cahul din 28 iunie 2012.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel în mod eronat a purces la examinarea apelului în fond, fără a verifica respectarea termenului de declarare a acestuia.

Or, din suportul probator prezent la materialele dosarului rezultă că recurenta-apelantă a depus cererea de apel la 06 noiembrie 2012, cu încălcarea termenului imperativ de 20 zile prevăzut expres de art. 362 alin. (1) CPC, în vigoare la data emiterii hotărârii primei instanțe și fără a indica careva motive întemeiate care să justifice omiterea termenului.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 28 iunie 2012, ora 16:00, prima instanță a pronunțat hotărârea motivată, ședință la care a fost prezentă și recurenta-apelantă Diminescu Anastasia (f.d. 218, volumul I).

Mai mult ca atât, însăși recurenta-reclamantă în ședința instanței de apel a recunoscut faptul că prima instanță la 28 iunie 2012 a pronunțat hotărârea motivată integral (f.d. 171, volumul II).

Prin urmare, Anastasiei Diminescu i-a fost comunicată hotărîrea motivată a Judecătorei Cahul din 28 iunie 2012 la data emiterii acesteia, însă a depus cererea de apel la 06 noiembrie 2012, peste aproximativ patru luni, cu încălcarea evidentă a termenului de declarare a apelului de 20 zile.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

La caz se reține că recurenta-apelantă Diminescu Anastasia, în cererea de apel nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului cu indicarea motivelor și anexarea probelor ce justifică omiterea acestuia.

Astfel, ținînd cont de faptul că cererea de apel a fost declarată abia la 06 noiembrie 2012, cu încălcarea evidentă a termenului legal prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC, în vigoare la data emiterii hotărîrii Judecătorei Cahul din 28 iunie 2012, fără a indica vreun motiv justificativ cu anexarea probelor în vederea argumentării omiterii termenului legal, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că apelul declarat de către Diminescu Anastasia împotriva hotărîrii Judecătorei Cahul din 28 iunie 2012 urmează a fi respins ca fiind depus în afara termenului legal.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărîrea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărîrea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei (hotărîrea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008), unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că instanța de apel eronat a respins cererea de apel fără a verifica respectarea termenului de declarare a apelului, încălcînd normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Diminescu Anastasia, a casa integral decizia Curții

de Apel Chişinău din 10 decembrie 2015 și a emite o nouă hotărâre de respingere a apelului ca fiind depus în afara termenului legal.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Diminescu Anastasia.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chişinău din 10 decembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Mariei Bezman, succedată în drepturi de către Diminescu Anastasia, împotriva Georgetei Dedina cu privire la rezilierea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, și se emite o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge apelul declarat de către Diminescu Anastasia împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul din 28 iunie 2012, ca fiind depus în afara termenului legal.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea